

Alphons Maseras

ESCULL

REUS

BIBLIOTHECA "FOC NOU"

1905.

Estampa de Celesti Ferrando. Arrabal Santa Elna, 35

JORDI FOX

Conta el professor Teufelsdrökh que Jordi Fox, l'humil sabater de la ciutat de Leicester, en el país dels quakers, alcançà l'immortalitat. No l'obtingué pas amb els meteixos medis que un colega seu,—i de terra prou llunyana— Haus Sachs qu'unia al humil ofici de fer sabates l'oci elevat d'arrencar sòns a la lyra. Si Haus, des de la seva mansió de Nuremberg alcançà l'aimada i sorollosa popularitat d'entre llurs compatricis i és entre nosaltres conegut com el més singular personatge theatral—jell que tantes ànimes i tants rhytmes ha fet viure en el theatre!,—Jordi no passà d'esser famós en la reduïda ciutat de Leicester i sols l'hem vist i no més d'ànima a través dels llibres qu'altres hant escrit i no pas per ell tot sol.

Més Jordi Fox és immortal. I lo qu'és més notori encara, és qu'aqueixa immortalitat la guanyá am les èines del seu ofici, tallant pells i cuiros i enfilant les agulles am nyinyola. Jo vull, sinó parlar-vos de Jordi Fox, parlar-vos del perquè de l'immortalitat de Jordi Fox.

El jove quaker, assegut en el seu tamburet de couro, entre més cuiros nous i vells, adobats i pudrits, entre fils i civelles i formes, claus i tota mena d'eines, tenia en els ulls, diu un seu biógraph una expressió beatíssima. La seva activitat en el treball, assidua, inflexiblement assidua, era prova de la resignació bíblica de que l'ànima seva era posseïda. Senzillesa de cor en el pit, poques, més belles paraules en els llavis, treball i santes accions en les mans. Jordi Fox era tot un home. L'elevació del seu esperit mirava am goig aqueixos seus sofriments terrenals i en la seva ànima il·letrada sols una idea i un coneixement—més sapientísimos que tots els humans—viven. Que clara i evidentísimament vegé qu'era ell un proscrit a la terra per l'original pecat dels seus genitors, i que era deber seu complir amb amor les reverències sagrades car sabia que sols amb amor endolciria les cadenes d'aqueixa vida.

Res de lo mundial Patreia, sols l'Essència divina era per ell qualque cosa, perquè ho era tot. I al devallar dels seus éxtasis es preguntava moltes vegades quin alt i suprèm deber era cridat a complir sobre la terra. Quina alta i

suprema acció humana era cridat a fer davant dels homes. I ho preguntava als llicenciats, als togats i doctors en teologia. S'obriren les sabies boques no més que per parlar am profit i bé material dels homes. ¿Era que parlaven de Deu am symbols robats al mercantilisme i al disbauxisme terrenals? —Un sabater, un trist sabater, qué podia arribar a ser en tota sa vida?—Res més qu'un sabater.... A lo més, un bon sabater!

—¡Oh! I era jove, i era hermós, i estava sà i tenia una mirada que podia fer glatir les verges! I podia arribar a emborratxar-se—els cellers eren plens de cervesa—i podia arribar a ser feliç—les sales de ball eren plenes de dances—i podia coneixe el més perfecte deliri dels deliris humans!—

Véste'n, véste'n Jordi Fox, qu'aquets sabís no t'entenen. Tu no has llegit tant com ells ni has declinat en samskrit ni en llatí. La teva Bíblia és traduïda i ells la llegeixen ont tu no pots llegir-la; véste'n, véste'n, ells per tot fi teu, te diuen que hi ha cervesa als cellers i dones en els balls!

No perdonava tant als lletrats com a la gent

del poble, als seus veïns o col·legues a quins també, molt discretament preguntava: Les respostes d'aquesta gent eren de lo més insuls, com pot comprendre-s. I meditant-les, els compadía. I al esser sol, llegía un passatge bíblic, guaitava el cel i tornava a les seves costures de pell i al seu clavateig de couro.

Un dia el vegé, aixís, entre vesllums, quasi com ntre somnis el seu veritable destí. Va sentir-se una ungió lluminosa que li descorregué les cortines de l'ànima. I vegé el mond pervers i les coses perverses. I els llibres difamats i les vagues episcopals ballant en l'index escultural de les bacchants més satàniques. ¡Oh com Jordi Fox se sentí commós a la pestilència dels qui l'envoltaven! ¡Com el seu olfat primitiu tingué horror d'aqueixos perfums empyreumàtics que feien saltar de deliri i de plaer les ànimes totes! ¡Com compregué qu'era precis ser senzill i ser modest, ser esclau i ser sofert per tenir l'ànima invulnerable! I va saber, per la seva intuïció pressentidora que en el seu còs tangible, ponderable i vivent hi havia tota la materia carnal d'un propheta.

I per poder amarar-se d'amor per aquells

qui d'amargor l'amararen començà a sentir els veritables odis humans que converteixen després en commiseracions divines.

¿Que sont els reis de la terra sinó homes vestits am tot l'or qu'els esclaus arrenquen del cor de les montanyes? ¿I que sont tots aquells qui vesteixen de reis sinó altres homes qui s'arroceguen en la pagana adoració del altre ensopebit? Si no fossin l'imatge de Deu sobre la terra totes les criatures humanes sont força dignes de la destrucció més completa, sont dignes de tot el foc exterminador que coven els inferns. Llencen ires pels ulls, verí per la boca, i els braços sont fraticides; i am llurs crims i llur verí caminen sobre les ciutats que no sont més que munts de femta.

¿Per qué el Suprèm creador ha convertit el terror en dolceses? ¿Per qué el Jehová venjatiu s'és tornat el Pare etern ple de misericordia? El quáker de Leicester no vol arribar a sapiguer el perquè d'aquet cambi operat en la phesomía del Infinida bontat. Jordi Fox no més pot inquirir en els actes dels homes. I seguint l'exemple del seu Deu es torna tot misericordia.

I veu, en la senzillesa del seu procedir, del

seu parlar, del seu conventuar amb els homes que quand aixeca la veu els altres l'amenacen. Quand el saaber replica tots els veïns s'hi abraönen que per ells la seva paraula no és pas prophetica. Ell se veu en perill de mort entrels homes. I pensa amb els martyrs, i lo gloriós que deu ser esser martyr. Mes ell ha de complir lo que la llum de la seva ànima li ha mostrat. ¡Ell ha de donar l'exemple, ell que no sab fer altre cosa que parells de sabates, i encara bastes i pesentes!

Comprèn per centéssima volta que res és res, que tot és destinat al res, fora del Esperit suprèm que ho és tot. Ensenyar als homes, mes sense confondre's amb ells; aixís com l'ànima ha d'esser inflexible i intacable, el còs, aquèt troç de cosa que s nudreix, se mou, se cança i descança, aixó qu'ha vingut del no res, de la negació, pot tornar a la negació, aquèt troç de fang apilotat en l'altre fang ha d'estar ben lliure també de tot contacte, perquè per la carn entra'l pecat. Ensenyar als homes, am la paraula, am l'acció, am el miracle.

Jordi Fox pogué concebre desseguida, al trobar-se acorat, desconçolat dintre la seva

ciutat de Leicester, que, com encara diém nosaltres, ningú és propheta en la seva patria. I pugué concebre també que'l desert i'l pelegrinatge eren rutes més santes i christianes per obrar el destí de la seva vida. Abandonaria les soles i la nyinyola, que de treball prou n'hi donaria el seu còs mortal i pecador en les soletats i en els silencis més solemnes. I llavors pensá en l'obra—insignificant per ell—qu'ha via de fer-lo immortal. En el seu petit recó del silenciós i obscur carrer de la ciutat quákera començá a esqueixar grands peces de couro i am molta feina i pocs dies, se tallá tot un vestit de pell curtida, d'imtemperable resistencia.

Aqueix sol fet—unic entre ls homes—de fer-se i vestir-se d'un vestit de couro, val tota una immortalitat.

Jordi Fox, nosaltres no sabem que fou de tu després qu'abandonares les teves soles, els teus veïns i la teva patria, no sabem si dels teus llavis d'ignorada i ignorant sabiesa n'eixiren les més salvadores prophecies i els més balsamics consells; no sabem res dels teus gestos, de les teves tristeses ni dels teus miracles; ni quines terres t'aculliren, ni quins homes

t'aclamaren—si t'aclamaren—ni quins llops
vant devorar-te—si és que vant devorar-te...—

Jordi Fox, amb el teu trajo en tenim prou.
Que amb el teu senzill trevall feres una grand
revelació philosophica. El teu trajo de cuiro
és el grand trajo qu'hem de vestir tots pera
esser inasequibles a totes les pestilencies te
rrenes; un trajo que duri sempre, més que la
nostra pell i que ls nostres ossos; un trajo sen
se galons, un trajo que ns atornelli com un
garbell de cadenes. El trajo aquêt os será
muralla contra ls vents i les plujes i les cre
mors del sol i de les laves; quand els homes
t'apedregarant, ell te resguardará; quand t'es
cupirant la fetor seva no arribará fins a la
teva pell... i mai, Jordi Fox, mai tel treurás
de sobre. Es tot d'una pessa, fort i humil i
etern... tu no més saps aixó: qu'és fort, qu'és
humil i qu'és etern. Que quand tel vestires tu
no més veies el camí llarc, veies les planures
enllá, camí del infinit, a cercar la veritat,
anunciant-la pels cels i terra; i devant dels
teus ulls hi venien en la dança més lluminosa
que mai ulls mortals vegeren, totes les pro
phecies apocalyptiques.

EL CEGO

Sota ls seus parpres tancats divagaba una
immensitat de tenebres. El coll tes sostenia sa
immovil testa i a son entorn, per ell tot eren
ombres. Ses llargues i blanques barbes sem
blaven palpar sobre son pit, com gebra rissa
da que cobrís el seu cor de bontat, i en les
ombrives concavitats dels seus ulls arribaven
les llargues celles amb eliptiques tortuositats,
com si volguessin penetrar en el mond obscur
de la seva ànima...

En el seu silló de cuiro, prop la llar amorosa,
les tardes hivernals se li feien llargues, plenes
d'aquest fret i de calma, calma silencioea i
moribonda que ns dona idea de lo etern, llan
guiment continu en el que tot mor en repós...
Les tardes intermenables, soles, sens compa
nyia, en silenci; i ell les passava immovil, com
una cosa morta... Dins la seva ànima pareixia
a voltes espurnejar estels de llum, i allavors
li semblava tornar a veure per sempre; s'es-

tremia quieta i silenciosament i en el seu rostre s'endevinava quincun senyal d'alegria; més la obscuritat s'expandia en sos adintres amb sumptuositat tombal... I les tardes tranquiles, reverberant llurs plec de llum moribonda amb estremiments rhytmics, passaven impassiblement pels espais, mentres el vell de barba blanca contava les hores somnolentes en son recó, ont la llenya candenta fumejava...

En una d'aqueixes tardes silencioses, en que sembla que tot s'aquieta solemnement, en que se sent apenes l'intim clamor del pit que pateja, en que les lleus ondulacions sonores moren llanguidament en moments funcraris, una d'aqueixes tardes de somni, de meditació i de tedi en que les ànimes s'ofusquen incessantment am fluctuacions de calma, el vell cego, en el recó de sempre semblava dormir... Re-lliscaven del seu rostre les llargues barbes com una catarata d'argent, i els seus braços pesants, reposaven immovils en els del silló de couro.... Cruixien en la sala els mobles i les parets semblaven confondres am les coses.... La tarde semblava bategar am llinguiments moribonds per sobre l'occeá d'ombres, i en

l'interior de la cambra, el foc de la llar dava taques de llum a les parets...

Sol, els seus parents semblaven abandonar-lo. L'estimaven, sí, però amb un amor de llástima, i les llurs caricies eren passatjeres, prodigades sols en moments de vaga.... No desorbaven els llurs plaers ni llurs preocupacions pera distreure al pobre vell, i en la seva ànima de tenebrositats no feien brillar aquets destells d'amor que vibren esperitualment com notes d'alegria.... Sol, sol en la casa, el vell semblava dormir.... La seva filla, creient-ho aixís, havia abandonat la casa pels seus quefers... La tarde moribonda roncava am ráfagues de vent, i ls crestalls de les finestres gemegaven desgarradorament; les sonores intermitencies colpejaven en les parets les seves ansies fúmbres, quand el colp sec de la porta semblava degollar l'aire..., Una sensació de por acariciá fredameet tota la pell del cego i en un silenci curt, la seva testa tambalejá sobre ses espatlles.... Els lleugers sorolls es feren perceptibles sensiblement, i en la seva ànima closa es multiplicaven i deformaven al penetrar per les orelles... I en sos endintres,

quelcom com una temensa profunda feu llampeguejar en son rostre esblaimades expressions, i tot el sou còs, enfonzat en el silló, volia fondre-s en l'obscuritat calmosa....

Seguien els sons cruixits amb una movitat dolça, però en l'ànima del cego perforaven la seva sensibilitat com ferides de por.... I va sentir com passes que s'apropen i s'allunyen, com mormolls de veus imperceptibles, com colpeigs imprevistos i descuits d'impremeditacions.... I baix, molt baix, com si solzament haguessin d'oïr-lo aquells a qui anomenava, cridà a ses filla i neta, lleu i dolçament, amb aqueixa armonia trencadiça de les veus suplicants, amb aqueix accent profund que s'afonda en els sentits... I en tot, el silenci, el silenci com infinit de negació, com lava de pau sepulcrant que deixà atónita a la raó i am convulsions de mort.... I en tot, el silenci, com ànima de sepulcre que s'eleva de la terra pera penetrar els homes i les coses, i fondre en son solemnia si les grands accions dels mortals.

El cego, fret i immovil, se deixà sepultar d'aquest silenci, mentres en son ànima les idees de por se dilataven en proporcions phantastiques.

I quelcom monstruós i funeral perforava son esperit nuvolós quand una sensació de terror commogué tots els seus nirvis... i son cor primitiu va tremolar convulsament, que l colp sec de la porta llunyana vibrá rápit i intens com llampec fulminant. I en el seu sér tot era por. . I en la calma solemne del cap-vespre, després del soroll crú de la porta, quelcom com passos imperceptibles solcá plascévolament tot el llarc de la cambra, i mentres la llarga impresió de pausa corcava l'ànima del vell, am momentani espant i goig profund, sentí en el seu coll uns braços infantils i penetrar-li en lo més endintre del esperit un perfil de veu que barbotejava:

—Avi! Avi!

UNA MISSA

Els campanars de la Seu eren dos ombres pètrees i phantastiques en el silenci de la negra nit. A fora tot era repòs, quietut i obscurat. Sense lluna ni estrelles el firmament, sense apenes una llum pàlida pels carrers. En l'atri del temple una foscor impertorbable. A dintre, les grands columnes, com sostentacles ciclòpeus vetllaven rhygidament el silenci de la grand nau. En quiscun altar una llantia por sota sès vestidures d'or i argent, els re-
taules rhytnaven en les ombres epopeies de-
formes i nebuloses, i els mystics vasos en els
altars, conservaven encara la flaire de les flors
seques. Els finestrals irisats eren una tenebror
perfecta, ont les imatges beates s'adormien;
l'orga callada, plena d'angelics relleus i de
diaboliques figures, conservava encara dintre
dels seus canons intermenables com un desitj
de frisança pel càntic. I la buidor del cymbori

duia la buidor de la basarda que queia sobre la nau com qualque cosa sinistre.

De prompte, de la grand campana de la torre caigueren dotze batallades; sobre la ciutat foren com una benedicció solemne; dintre del temple ressonaren cóncaves i sculcral com dotze sentencies enormes. I les columnes s'extremiren i tremolaren els sants i les llanties, i dels sarcòfacs laterals i de les tombes del sol immens eixiren totes les ossamentes humanes, totes a la una, com si anessin a complir un pacte paörós o simulesin el dia del Judici.

Les despulles dels sants i les reliquies, les ossamentes dels bisbes i tots els morts enterrats dintre del temple, formaren un immens exercit descarnat, sense ànimes ni vestits, i anaren tots, com en un solemne chor, devant del altar més venerat; un cruiximent d'ossos spectral ressoná pels més obscurs recons i en el fons del més petit vas de flors seques. I un bisbe, el bacle sencer i la mytra calada, alta la testa i la carcanada tiessa, tragué del sagrament el pa eucaristic, pera celebrar la missa. I aquell miracle sostingut pels ossos pastorals feu una claror immensa dintre dels cranis buids dei

grand seguici. I la veu del bisbe es deixá sentir sobre el silenci nocturn, com la llum de l'hostia es deixá veure sobre la foscor nocturna.

I aquella veu va dir les més altes i pregones sentencies que mai oïren els temples. I feu brollar dels ossos seculars i negres el motiu d'aquell acoblament macábric, que no era altre que l de recompensar tots els vots i dolors humans soferts per la purificació de les ànimes deslliurades; no era altre quel de pregar pels vius, com a balansa de les pregaries que ls vius endressen als morts; més la veu pastoral va dir també que aquets mateixos vius es descuidaven la propria gracia per obtenir la dels difunts, i aixó era grand pecat; calia doncs pregar pels vius, ells, els morts, els benaventurats; calia espurgar de les ànimes presoneres en la terra totes les malevolenses del infern; que si un altre salvador no devallava era precís que ls morts s'aixequessin de llurs tombes pera pregar i sacrificar-se. I a la veu de pregaria i de sacrifici tots els cranis atents, s'acotaren, tots els esquelets es doblegaren.

El grand missal reposava ple de salms, ama-

gant dintre seu totes les ciències hermeneutiques. I el bisbe l'obrí, calada la mytra, i començà la missa. L'ajudava una reliquia que s'omovia per miracle. Era el braç esquer d'un sant, am dits i tot: girava el missal i omplia les canadelles. Més tot el grand poder de la solemnitat fou en l'aixecament de l'hostia. Una grand claror devallá del cymbori, tal com si el sol es desplomés sobre la terra. Els braços del bisbe, que tanta resplandor sostenien eren com dues columnes que tocaven els cels. I s'va veure l'imatge viva de Jesús amb els seus apòstols i amb els seus arcàngels. Totes les ossamentes del temple s'regonegueren plenes d'un halè vital, i les boques cridaren i els braços s'obreren, les mans s'aixecaren. Tots volien del pa eucaristic, tots es desvaneixien en les pregaries. Tot fou un chor de laments funerals que les llánties en morien i les columnes i la nau en tremolaven.

Aquell troç de gloria devallat del cymbori, sobre aquella hostia santa, s'apagá un moment per reapareixer en l'eivar del calzer; la reliquia qu'ajudava la missa, volava llavors com una papallona; la mytra del bisbe era com la torra

d'un temple, i la munió de ressucitats semblaven trobar-se en l'immens deliqui de la vall de Josaphat. I el veritable rostre de Jesús tenia la barba lasa i els cabells caiguts; tenia el front d'una blancor puríssima, més els seus ulls ploraven. ¿Quin era aquest nou dolor qu'omplia el rostre excels de llágrimes sagrades?

Al bisbe li tramolava el calzer entre els ossos corcats, i totes les conques dels cranis foren una déu de plors humans. Renaixia en els morts la sensibilitat de la carn, i semblava que els ossos tinguessin nírvis. El rostre de Jesús plorava mateix que si fós de nou crucificat. Plorava pels vius sens dubte, per las prevaricacions i envejes de la terra. I al engolir el mytrat la sang del calzer, tornaren les tenebres a fer-se mestresses del temple. Acabá la missa sigilosament, solemnement funerària. Aquelles llágrimes de Jesús eren eternes. No hi valien pel mond les seves pregaries ni ls seus sacrificis; no hi valia haver llençat la sang, qu'era precís plorar sempre. L'ofici sagrat sols duria per un moment la gracia a les ànimes terrenes, i era un grand suplici veure a Jesús plorant. La calavera del bisbe es girá de cara

i amb el seu braç descarnat dongué la benedicció de rhyte. Es redreçaren les espines òssees, s'elevaren els cranis, candents encara del plor, i ls petits ossos de les mans, amb un cruximent estrany petaren contra l'esternó, i feren després el signe de la creu. Caigué una batallada solemne del campanar de la torra, i el bisbe i les reliquies il seguici sencer s'entorná an els seus vasos i sarcòfacs. Les imatges restaren impassibles en sos propis recones i les llánties revifades s'asserenaren totes. Torná l silenci sota la nau del temple i la buidor del cymbori duia altre volta la buidor d'una basarda.

I diuen que al endemá totes les ànimes de la terra eren curulles de gracia.

JO SÉ UNA CANÇÓ....

Jo sé una cançó tant dolça i per mi tant trista i tant hermosa alhora, que m'agrada recordar-la en les meves solituds de calma. Es una cançó d'amor. Les paraules en ella tenen un no sé que de queixós que vol trascendir alegrement entre les notes. I aquella alegria indecisa i indefinida qu'escampen, vibra lluminosa entre una llàgrima de despit i una queixa de miseria....

Jo la só apresada d'una nena de sis anys que la cantava; la cantava pels carrers nevats a les portes dels cafès. D'aquella dolça boca eixien les paraules incompreses am la mateixa suavitat i plenitud que queien les bolves de neu. Eixien inacabades a voltes, com si l'esperit de la nena les esqueixés d'angoixa, com si, paraules que no fossin per ella, se revelessin de sortir d'uns llavis que no les comprenien.... I aqueixa cançó, sense entendre-la jo gairabé com ella, me dona a vegades un en-

cantament de melangia; me fa ficar la mirada sense veure-hi enlloc res fíco, com si els meus ulls estessin hipnotisats per uns altres ulls invisibles....

Sont els ulls apenes oberts de la petita, de la dolça criatura que destrenava al seu entorn un vol de melodies ignorades... I a través d'aqueixos ulls d'ignocencia, d'aqueixos ulls de goja ressucitada, res del encantament meravellós del somni... hi viu i hi trascendeix solzament l'imatge de la vida errant, de la vida dels amors insatisfets, dels desitjos frustrats, de la vida de les dolces inquietuts i de les miseries vagabondes....

A través d'aqueixa mirada, passen els dies d'hivern grisos, d'un gris de carretera, d'un gris de tomba, d'un gris de boulevard... els dies de neu, de la neu que cavalca en les teulades arreceradores del caliu de les llars....

Jo sé una cançó i és una cançó d'amor... qui les hi haurá ensenyades an aquella criatura eixes notes de desitj que no poden fer vibrar la seva ànima? I a través de les nits fredes, de les nits pàlides i cruets, dels clars de lluna benignes que gemeguen sobre la neu dels ca-

rrers deserts, quina estrella d'amor, i de quin amor trascendirá?

Vina, vina amb els teus sis anys d'anar pel mond i am la teva cançó grisa.... Vina, que els amors que no sont per nosaltres sont els amors que cantarèm... i jo t'acompanyaré a través dels carrers nevats, seguint els teus passos, i amb els ulls ficosos, que sense mirar enlloc evo-carèm totes les coses al esclat d'una mirada... I cantarèm la cançó i riurèm en les miseries, buscant pel mond un amor inconegut qu'estigui per dessobre dels nostres llavis, per assolir-lo en les hores de solitud i de calma.

METOPSCOPIA

El jove s deixà caure en el sofà, somnolentament. Al seu enfront la taula plena de llibres, de papers solts; sobre un munt de papers un crani, blanc, net, hermós am tota la seva hermosor macàbrica. El jove se'l mirava amb el pensament abstret, com quis mira cosa de sobres coneguda. El frontal abultat, com el pit d'una dona; les conques enfonzades, com dos abyms impenetrables; els pòmuls nusos, secs, com una cosa tísica; il remat de dents blanques amb una riatlla espàsmica. El quinqué reflectava ls objectes tots, i feia projectar an el crani una ombra synistra.

El jove, pres d'un record dolç, d'un record esperançador de joventesa, de la remembrança d'un amor recent, es breçava en un somni tot just no desvanescut i abandonava en aquell moment totes les fórmules alquímiques i totes les lleis qu'havía après en les aules; fugía del mond objectiu per abymar-se en el seu éxtassi

recordatori, ple de vaguetats incoerents. De prompte, i com per donar més dolcesa i misteri al seu entorn o per penetrar més en l'abstracció de la seva ànima, abaixà lentament el llum qu'enllumenava la cambra i tot es quedà en una penombra de somni i de quietut; s'agrandaven els objectes; es confonien, s'atropellaven; els mobles eren taques en les parets, el sostre era un cel d'ombres i els papers i llibres en la taula una confusió de mitjges tintes; el crani blanc, d'un blancor pàlida, tenia certa paürositat; més la penombra el vestia capritxosament, com una cosa modelada a la voluntat de la phantasia. El jove, errabonda la mirada, amb el record encara palpitant, esguardava, sense voler, aquell cap, d'una manera impassible.

I mirant-lo, mirant-lo, sense sapiguer com, el vegé nibat de cabells rossos, que l coronaven d'or; uns ulls blaus, immensament oberts, i un somriure flonjo que s'expandia per tota la cara rodona i molsuda; es coloraren les galtes i tot prengué una expressió viva.

I ell va dir-li: — ¡Oh, infant que vens a la vida! La teva mirada se sorprendrà de tot, i

prompte t'esplicarás el sentit de les paraules qu'al teu entorn aletegin; els teus gestos sont plens de precocitat, però d'una precocitat rabiosa; si ara m somrius, els teus ulls serant entelats ben prompte per les teves mateixes llágrimes; estás predestinat al dolor; ho concep per la mateixa alegria que portes; a cada moment trovarás entrebancs a la teva creixença, i tant-de-bò am les teves manetes toves els pugues vence! Jo no més te desitjo una joventut hermosa, ben hermosa...

I aquell cap se transformá com per encant. I a la transformació feta, el jove quedá maravel·lat, i la seva joventut se commogué tota de la maravella.

Els cabells ja no eren infantils; ara queien en trenes, entre rissos i flors, i ls llavis, carnals i excitants s'entre-obrien amb una riatlla voluptuosa; l'oval de la cara era perfecte, escollpit en nacre; els parpres se movien tímidament am cert pudor i desitj, que tot vé a ser una mateixa cosa. I eren dolços de contemplar els trets d'aquell rostre, prometedor de carícies; i era hermosa la boca, que s badava com una flor que perfumava tota la cambra.

I ell va dir-li: —¡Oh, dona jove! ¿Qui t'ha dut aquí perquè t desitjés més encara! Ets la hermosor mateixa perquè ets la clau de totes les hermosors. Tu ho omplés tot amb la teva sobirana presència. Ets nada per alegrar els aires i la terra i pera alambicar amb essències de l'ànima dels homes. Tens les melangies dolcíssimes del somni i els teus llavis carnals tenen el foc de la voluptuositat. Ofereixes plaer i vols plaer pera fer vibrar els ossos del que t'abrassi. I si t'ha de fiblar el dolor, serà l dolor fecond i que tot ho dolcifica; i les llàgrimes que t caurant serant les llàgrimes més humanes.

El jove s'atansá al cap, an aquell cap de dona jove, am l'intent de besar-lo i de tocar-lo; més tantost el moviment aná a resoldre-s, que no vegé devant d'ell més que la seva propria imatge.

—¿Jo?—preguntá, i més sorprès que mai li feu una ganyota. El cap reproduïa els gestos del estudiant, com si fós un mirall de relleu.

I ell va dir-li: —A tu, altre jo, que tinc al meu davant, no puc ni dec parlar-te. ¿Sé jo mateix com sóc ni per qué sóc? ¿Que hi endevi-

naré en la meua si no puc ni dec endevinar ni els meus pensaments mateixos? Sols quand m'allunyo de mi sento'l benestar, perquè tot lo demás m'és sofriment. L'afany de saber me dú a l'ignorancia, la vanitat me fa ser més humil davant la meua consciencia, i en cada semblant meu hi veig un jo mateix que m feréix i traiciona. ¿Quand vindrá la calma de les etats florides a fer dolços tots els moments de la vida? Am l'espant que tens de somni, que ns fant agradables les ficcions: les realitats sont totes doloroses. ¿Que devindrà la joventut? Passarant els dies i els anys....

I en aixó la testa, com transformada pels temps, perdé la frescor de la cara i ufanesa del cabell, s'enfonzaren els ulls, cançats de senyor, i l jove sols vegé al enfront séu el cap d'un home curtut per la vida, desenganyat de tot i sabedor de tot, a qui les il·lusions no fant somriure.

I ell va dir-li: —Vet-aquí a lo que ns duen els dies i els anys. La vigorositat del còs s'és derribada, i sols la plenitud de consciencia—mil voltes més fatidica—vé a fer-nos palpables les miseries nostres. Tu, home senyut, voldrás

regentar i guiar als joves que t'encerclen, més les teves lleis d'experiència sols serviran per a enderrocar les poques hores que ls joves poden tenir en la vida. Tu creus poder subjectar el mond quand els teus braços comencen a flaquejar, i no vols saber ben aprop teu tens el llit de descans que t'obra la terra. Encara uns quants anys més, i sols seràs una runa vinenta

El cap es tenyí de blanc com una nevada; els ulls sense color, sota unes celles tenebroses; caiguda la barba, era un desmai de plata; i sota'ls pòmuls com una pinzellada blau-verdosa, i en la immensitat del front, solcs i més solcs, gratades dels dies. Hi havia en aquell rostre quelcom de venerable i d'estúpit, barreja de sabiesa i de concupiscència, com si en ell renaixés una infantesa encarcarada sense precocitat ni sorpreses.

I ell va dir-li: —La teva mirada ja no diu res, que no és sensible a cap harmonia. Tota una vida ha passat per tu, i no més deus haver après a sofrir. I ¿que serà de tu? ¿T'espera encara un altre dolor més intens? ¿T'espera més enllà una vera alegria o una pena tre-

menda? No ho sabs, no ho has pogut saber mai. ¿Per que encara tremoles per la terra si res pot dur-te lo que mai has alcançat? No hi miris cap enderrera, a recopilar records, a excitar alegries tristes; tu sols has de contemplar-te tu mateix, sense horror, resignat, has de mirar-te i't trobaràs en una bonança terrible. Que no vingui cap dubte al davant teu, perquè el dolor seria immens. Mira-t a tu mateix i't regoneixeràs. Que sols veuràs al davant la Mort, am tot el seu misteri. Home decrepit, sols te resta morir....

I al proferir la darrera paraula el jove no vegé sobre els papers res més que el cap de mort, el crani primitiu, blanc, palit, immovil.

Llavors, atansant-shi, pres d'una furia terrible, aniquilada la pensa pel vertic de les seves visions, es mirá fitament el crani sense volguer-ho creure. Se'l mirá, l'estrenyé entre ses mans, i va sentir promptament com una tremolor inesplicable. I com per a castigar-lo d'aquest sofrir, com per a desfer i aniquilar d'un sol cop el secret de la vida, tenint el crani entre les mans, aquell crani en quin tant estudiá i no pogue mai comprendre, el reboté d'un gest

brutal per terra, is dugué les mans al cap com pera esclafar la seva propria testa.

Ils ossos aquells, al caure a terra, amb un sorroll escardalenc, es feren a bocins com si fossin de vidre.

EL CONTE D'UNA BRUIXA

Una vegada, en lo més selvatge i profund d'una vall, hi havia una bruixa, lletja, encorvada, amb els ulls sortits i les cames garrelles. Havia abandonat a ses companyes per pura presumció sófica. Veureu: Les altres bruixes es divertien fent malures per la terra, cavallcant a bandades, sonant esquelles, sondejant els aires, ficant-se per les xemeneies, fent sorolls per les teulades, tremolejant les ombres i les llumenetes, bevent-se l'oli de les llánties, tancant de retop totes les portes, i fent en fi, gallinejar a tots els mortals que podien.

Eren la temença del pobles i maledicció de la gent, més allí anaven elles, contentes i riateres, fent com els gats, anant de nit i afilant-se les ungles i obrint els ulls de tots colors per tot allí ont hi havien tenebres. Més a la bruixa del nostre conte no li plavia aquesta vida, aquesta gatzara errabonda i dimoniaca am la qual ses companyes atemorisaven als homes i

les abandoná. Creia que el geni del mal i del misteri no devia ser una cosa de per riure, i posseïda aixís d'un cert ascetisme phantastic es reclogué en la vall boscana i selvatge, ont vos he dit qu'estava

I allí començá a pensar en la banalitat de les coses de la terra, en l'injusticia de les bruixes, en els zels i petiteses de tots els reialmes; i començá a pensar en totes les coses pregones que tant les bruixes com els homes no hañt pogut assolir. Més ¿qui sab? Era que ls homes no tenien el poder de les bruixes i unicament els homes havien tingut la pretensió de sondejar les coses pregones; era que fins ara cap de la seva raça s'havía detingut un moment en pensar tot aixó i encara cabia l dubte i l'esperança de lograr-ho. El seu domeny natural podia permetre-li coses que al home no sont permeses.

Reclosa en sa gruta, escarbotant nirviosament la terra am ses ungles llargues, contraent les cames tortes, embolicada tota ella amb un drap llarc i negre, calva la testa i l nas arrán de la barba, allí mateix li va venir l'idea lluminosa d'arribar fins al centre

de la terra, de veure tot lo qu'allí hi havia, de meravellar-se de les maravelles que trobaria pel camí i tornar triomphant i genial en mitj de ses companyes, per proclamar-se regina i sabedora de tot i fer seriosa i grave l'existencia de totes les bruixes venideres que per santia i deessa la tindrien. I aquella nit no dormí. Pensá en els medis i manera de fer el viatge. Ella rai, que mossegant la terra podria viure. No més li calia un llum d' oli i una corda. Amb una oració el llum tindria la virtut de no apagar-se mai. Una corda llarga se la fabricaria ella mateixa. I estigué dies i dies en un recó de la gruta, asseguda sempre, sense dormir, mossegant la terra de tant en tant, teixint la corda. I la corda era tant llarga, que l capdell omplia tota lo gruta.

Llavors pensá que ja n'hi havia prou, i començá a escarbotar la terra. Aixís aniria foradant, foradant, i arribaria al centre del mond d'ont després vindria triomphanta. L'hagues-siu vista aquella aranya d'ossos i pell revoltejant com presa d'un vértic, fent saltar la terra a troços i terroços, amb els peus, am les mans, amb el cap i de totes les maneres possibles,

enfonsant-se dia i nit, endins, endins de la terra. La bruixa havia subjectat en la gruta el gros capdell de corda, quin cap se sospenia i perllongava a mida que l forat creixia, sostenint un llum d'oli—l'ànima d'un malvat a qui ella estimà en la seva joventut—llum que no's consumia i que llengotejava am ses riatlles els antres successius de l'estancia subterrània.

I, com les formigues fant el llur niu, com els cucs les carcomes, aquell cuc de bruixot foradava la terra, presidit per una ciència oculta i per una força més que humana. Arribaria sens dubte al exe i al centre del mond, i totes les gorges infernals no la deturarien pas. I certa del seu escomés, era posseïdora d'una voluntat inflexible.

A mida que baixava per la ferida feta a la terra, estirava la corda perquè'l llum d'oli s'enllumenés i s fés cabal—l'ànima que tenia de la potencia De tant en tant s'engolia un grapat de terra, llençava una ullada enlaire i tornava a escarbotar amb els peus com en una dansa epileptica.

I anys i mes anys la bruixa treballava, treballava bojament, com si fós un esperit inde-

tenible. Emperó anà veient que sempre trobava terra, com més ne treia més ne quedava, cada volta més ofegadora, cada dia més profunda i més calda, fins que ja li cremava la pell i ls ossos i no podia acostar-se-la a la boca. I mirant-se l'ànima del seu aimat—el llumet d'oli—li preguntà a ont arribaria, com devia finir el seu viatge, i el llum no més tremolà, com sempre.

I allavors compregué el grand error de la seva empresa; compregué que les bruixes no tenien prou poder pera arribar fins allí, que les gorges del Vulcà s'apropaven pera engolir-la, que si la crosta de la terra era sense fi, sense fi serien els sofriments quand trobaria la pasta coenta de les entranyes del mond; i va desesperar-se. Sapigué llavors per la raó de la seva testa calva i estrafeta qu'eren vingudes a la terra, no pera foradar-la impunement, sinó pera divertir les ombres i ls mystèris am cants de cu-cut i llumenetes de lluerna, amb espantacs de canyes i vestidures de difunt, i que'l llur escomés era la riatlla de tot lo seriós. I sentí un grand desitj de retornar a la gruta, d'abandonar-la al bosc, de fugir de la

vall i com en la seva joventut anar de nit per les taulades am seguicis de gats i d'òlives, entrant pels campanars i xemeneies i bevent en llurs festins oli de dragons qu'emborratxa tant, que té la virtut de desfer els miracles que totes les lletanies puguen fer. ¡I quin calvari no començà llavors per l'apóstata bruixa!

Al agafar-se a la corda, la corda seguia avall amb ella, el llum oscilava, topant d'un cantó a l'altre, a punt de perdre la virtuositat que tenia. Les ungles li relliscaven del cordam, les cames no podien juntar-se-li, i a no ser per les dents, més de cent voltes hauria caigut; però la corda anava cedint, cedint, i ja no sabia si ella pujava de veres, tant la corda baixava. I decidí escalar tota l'alçaria a tall de gat; abandonà la corda i abandonà el llum, que no trobà manera d'emportar-se l.

Era un veritable suplici caminar d'aqueixa manera forat amunt, les ungles ja sagnantes de tanta força feta, pelats els genolls i els colzes i tota la pell una crosta; aixís és que la vestidura, per miracle conservada, s'arrapà lentament al còs, fent-ne de tot una peça. I no més en l'obscuritat del antre, la bruixa sempre

amunt, brillaven uns ulls rodons i irisats, de tots els colors temibles, plens d'una maligna esperança.

Am tot un any de pujar d'aital manera, les forces es decandiren molt: sort del esperit anímós que tenia la pobre bruixa, que ja fóra sepulta cent cops cada dia. I ja retornava-se a veure alegre i jolívola entre ses companyes, fent nuvols phantàstics sobre la terra; i renaixia en ella un somriure macàbric, ferotge i omnícent a cada esforç que feia. a cada jorn que avençava. L'aranya anava amunt amb un suau bronzir de cosa nocturna; i els ulls eren clars, ignocents, sens penetració diabòlica.

Al arribar l'aniquilada heroe a la boca del forat, quand ja la llum del sol podia signar-li la trassa del seu camí, quand casi arribava el cap pel sol de la gruta, ella tingué el desvaneciment del plaer assolit, de l'esperança obtinguda; arribà a la gruta, cova de miracles, i avants de pegar ullada al mond, respirà com una condemnada i se va ajeure a dormir. I s'adormí amb una riatlla, tant dolça profundament, que l'sòn tenia quelcom d'angèlic. I tant tova i remoguda era la terra dintre la gruta

oberta al abym i corca i movediça, que tot fou adormir-se la bruixa i trontollar les parets, desfer-se'l sol i precipitar-se ella fins les gorges de Vulcá, que tanta suor li costava fugir-ne.

Caigué aturdida, feta un cuc, feta un pilot d'ossos maleïts, estabornida am tot un udol ferotge que l'anava seguint. I quand les altres bruixes ho sapigueren, que l'ànima del llum d'oli els ho contá, li cantaren una absolta de riatlles i esgranaren una dança capaça de des-teixir totes les lletanies de la terra.

LA VENUS TÍSICA

De l'alba escuma del mar Egeu va neixer Venus, Venus la blanca. Venus la perfecta. Centuries feia que allá en la ment dels prophe-tes senzills i en l'oreig de les terres prophe-tiques s'havía deixat veure la forma aèria i im-palpable de la séva estatua profana. Ella vagá en idea i en pressentiment desde les vores del Nil a les del Euphrates, i invisiblement teix guirnaldes de desitjos al entorn dels palaus dels Pharaons i en els laberintics jardins de Babylonia. Prengué formes efígies en els grans parts de pedra que les montanyes feien, i en els deserts de les dues bandes del mar Roig endolcí devegades les ànimes seden-tes dels caminants. En esperit encara, acariciá les barbes blanques de Salomó, i a Samsó, des-prés d'haver-lo recullit a Gaza, tallá la lleonia-ca cabellera.

Pera pendre forma immortal aná a les illes Egees, ont contenen que Homer la vegé, i de

tant mirar-se-la, se li aclucaren els ulls pera sempre. ¡Quina nativitat la séva, voltada de déus i de deeses! Nativitat quina estrella d'Orient era l mateix sol de la Grecia. No se sab si ella aná a neixer a la terra dels poetes pera que la cantessen, o si fóu que ls homes devingueren poetes per obra de la séva precencia.

Volgué neixer en l'estirp dels grands, perque ella era set vegades grand; volgué neixer en la terra de la llum, perque vegessen quina claror era la séva. I allí, per primera vegada badá ls llavis granats a la més fonda carícia dels mortals. Allí, l'harmonía de tota la séva joventut esplèndida féu vibrar i tremolar l'ànima i la carn de tots els poetes. Nascuda púber, plena de vida, la séva joventut era infadigable. La séva joventut dura encara, a través dels dies, a través dels pobles. Més com ha trascendit fins a nosaltres el seu còs qu'hant gaudit tantes generacions enteres!

Prop dels palaus dels Césars fóu la bacchant impúdica qu'aixecava l braç en el cercle signant el gladiador vençut; apagá l foc sagrat de Vesta i amb els seus pits nusos temptá els

primers christians; era la regna de les saturnals, l'esposa de Bachcus.

Devien plaure-li molt, més tard, les mystiques besades dels christians, que sense apostar de res es feu christiana Devía tenir zels de Verge vestida, qu'am mantell i tot volia ser més hermosa qu'ella; aquest séu christianisme oscilá moltes vegades, i qui sab si oscila encara entre l'adoració de Déu i la del Diable; ella oferí als combatents de les creuades els cranis dels enemics, plens de cervesa negra; ella patí d'hysterisme an els seus vint anys esplèndits, dintre dels convents, i d'hysterisme i zels en les torres dels palaus; si a Grecia fóu fidel, si a Roma era de tot-hom, ara jurava fidelitat a un i era d'un altre; ara li plavía veure rajar la sang humana dels pit dels seus adoradors; ella, per fi, feu ofrena al mond de les al·lucinacions i de la pesta. De descuidada i d'hystèrica es va tornar melangiosa, qui sab si pel record de Clemença Isaura, que per molt temps, més am germanor qu'am saphisme, va estimar-la. Venus conscrva encara part d'aquella melangia; és encara perfecta, que la séva perfecció és eterna; és encara viventa, perque és immor-

tal; encara té vint anys, no més vint anys, però s'ha tornat tísica.

Se li veuen els ossos a través de la pell blanca, i fins ahir ha sigut encara encisadora. La seva derrera orgia tingué quelcom de funerària; res dels idyllis bucòlics de les illes gregues, res de les justes en campaments de tendes blanques, ni minuets senzills en les gòtiques palaus, ara es feia tot en l'arcova i per l'arcova. El faust que dú val un tresor innominable; reis i prínceps li duen lo més escullit de llurs reialmes; els poetes li donen lo més excels de llurs esparces; els sabis li fant ofrena de lo més misteriós de la llur ciencia; que d'or i diamants en té corones esplèndides; que d'estrophes meloses en sent a totes hores; que de bàlsams i olors i de narcòtics se'n omple cada dia. Ella llença amb el seu braç perfet—joh perfecció descarnada!—el xampany sobre les petxeres blanques dels dandys i fa petar les dents a riatllades. Els artífices i orfèvres viuen i treballen per ella; els dossers més delicats, els llits més harmoniosament fabricats, les aranyes i vasos de més cisellada forma, sont en la seva arcova perfumada; més quand ella hi

reposa s'hi espandeix una certa fortor de cementiri. Venus la blanca, Venus l'hermosa, s'ha tornat tísica.

Se li veuen els ossos a través de la pell pàlida i respira fadigosament; era de veure en la derrera orgia com les seves mirades concupiscents feien assecar les goles dels reis i dels prínceps, feien marcar en les òrbites la mateixa línia morada qu'ella hi dú perennement; la febre del seu pols es transformava en febre luxuriosa; i a través del estuc de la cara i de la mangra dels llavis, a través del perfum postís de la seva cabellera esplèndida el mateix tuf de l'arcova transcendia. Un jovenet va besar-li la boca al devant de tot-hom; els altres es morien d'enveja; ella va sentir com una cosa dolorosa que li estiragaçava les entranyes.

Ara apenes es mou del llit, del llit reial. Quand té deliquis d'amor es complau en acariciar-se les carns qu'encara flongeigen dolorosament; i en la fadiga dels solitaris plaers tots els narcòtics venen a adormir-la dolçament.

El corteig ques desvivía i s'arruinava per ella fa chor amb els dandys en les amples sa-

les tabernaires. Al seu record les goles s'assequen encara i venen a mullar-les continuament glops i més glops d'absenta.

I an ella, Venus la blanca, ajaçada en el seu llit reial, la dominen els insomnis i la febre.....

EL DESENCANTAMENT DEL RHIN

Avui,—i no vull que s dubti de la meva certesa—he vingut fins a tu, en romiatge, ¡oh Rhin de les llegendes! he vingut pels camins seculars de pedres rojes i molçoses, pels camins emboirats de tes rhyberes, per les rutes calmoses que a les tardes se vesteixen d'una beatitut de somni. Les he vist ben bé les cases baixes, totes elles teulada, en siluetes negres i benignes acoblar-se pels camins, rodejades d'horts i de cercats, presonerres, vestides sobre l'esquelet de fusta, aixecant com braços amenaçadors la xemeneia intermenablement fumosa.

I tot era un acoblament de teulades, com pantalles destenyides, com ales ferides pel cansanci de la vida. I he traspasat els camins cercant devot, ansiós d'escoltar la canturia benigne de les teves onades; ja m sentia corprès i meravellat pels seus sons dolços, adormidors, que tenien de breçolar la meva ànima

desflorant-hi càntics i omplint-la d'aparicions mitj-ivals i de siluetes phantastiques. ¡Oh! també els he vist els castells venint a tu, els castells de mole grisa, de torreons pendants, criptas esquelètiques; els he trobat i m'hant sorprès, no perque fóssin inesperats, no, sinó perque els he vist tant immovilmment synistres, tant closos i silenciosos, que hi ha mancat en aqueixa aparició la theatral obertura de les portes fèrrees, la melodiosa i planyenta cantarella de les nimfes presoneres i la finestra oberta al cayent de la tarda, desde ont la castellana del vaporós somriure envia al cavaller de casc escolpit la missiva banyada de petons i llàgrimes. Els castells se tenyien d'una llum dolça, fonent-se entre ls àbres dels prats i la penombra de l'hora baixa. Avants s'arribar a tu, joh Rhin dels somnis meus i dels somnis dels altres! tambéls he penetrat els boscos ombrius, clarejats pel sol ponent, obliqüu, d'esguart esgarriat. I l'herba hi era fresca, tremolosa, tant dolçament discreta que se n'hauria pogut fer el llit d'una verge. Entre la molça, s'aixecaven els àbres grands, corpulents, llagrimant les fulles quel primer bes de la tardor

matava. Tot, com entre una boira; jo m creia qu'eral vel del somni, més aquesta boira hi degotava calmosament, malgrat el sol moribond que fins als àbres venia... i després, jo volia que tu'm preparaessis la cançó, com un pressentiment del contemplar-te: jo anava entre ls àbres silenciosament, ils àbres, callats, com per deixar pas a ta complanta, creia destilarien fins a mi la xarxa sorollosa dels teus mormolls perdurables; jo anava com un penitent, ansiós de sentir la teva veu avants d'esser en la teva presencia, com els fervents senten la veu del déu que no veuran fins a la tomba. Més tot era un silenci... i després, després tu, joh Rhin desencantat! ample, molt ample, arrastran-he fatal i dolçament, entre sorrals, entre pedrenys, clar, com un espill de dança silenciosa; espill del cel, del cel cobert, brodat pels núvols, llepat del sol, amenaçador sempre.

Una vegada al devant teu, s'hant esqueixat les llegendes teixides, s'hant dissipat els somnis concebuts de somnis, i no sé perque una llàgrima ha vingut a sortir dels meus ulls desmaravellats. I s'ha fet dintre de mi una lluita

terrible: tot lo sobrenatural per tant temps viscut, tot lo elaborat dintre del cor, que a tu venia, que a tu adorava, que sols per tu feia vibrar una vida, es revolcava tenebrosament dintre del ànima am lo que la meua mirada mortal acabava de veure. I t'he cercat, i al devant teu, no t'he trobat, ¡oh Rhin inaccessible! Més, també l'he vist el poeta cerimoniós passejar-se i aturar-se al devant teu; era l'imatge nova dels poetes; de levita i barret ample, de cabells llargs i barba abandonada; jove, de mirada calmosa, de passos lents; jo l'he vist avui am sa companya; tots dos eren una parella envejable; ella tenia ls ulls blaus, com totes les dones teves, niçaga de les teves náiades, flors de les teves flors, esclaves de les teves walkyries; ella, de posat modest, els cabells ondulejants sobre del front, les línies corpòrees dibuixant-se voluptuosament—com les teves aigües—no sé quina flor feia malbé de les seves mans tendríssimes; i parlaven, parlaven tots dos; de llur veu que jo no comprenia creia que s'escampaven sospirs i somnis... llavors he recordat els meus passejos, vora d'un riu tant ample i tant llegendari com tú,

a les clarors del vespre, del braç am la companya; i per poder comprendre lo que deien he repassat en la ment les confidents—¡oh sí, confidents!—paraules nostres; i he cregut que sols podien dir-se paraules semblants, tant semblants, que devien esser les mateixes amb una música nova. I tant bé les he recordat que m'ha vingut un tremolor indefinible; sé que començaven sempre per una salutació mimosa, que després, quand ens veiem sols ens acostavem i ns deiem paraules també mimoses, que les repetiem sempre, i sé que jo també la sabia de memoria la línia perfeta de la seva cadera... no he cregut que la cerimònica parella parlés dels teus encants, dels teus mystèris, de les teves revelacions, i que fés chor als teus càntics sempiterns. Aixís t'he vist nedar, an el teu llit immens, perdut entre ls pobles, entre les valls, mossegant les prades, aterrant les penyes, arrastrant les desferres terrenals fins al vas indefinit de la mar grisa.

He volgut somniar novament en tu, al devant teu, il somni ha vingut novament per dissipar-se un'altre volta. I jo t recordaré sempre, de que, devot, te reclamava, am les

teves aspiracions, amb els teus encantaments de fada, i avants de que les gnòmiques veus de la terra vinguessin a fer perdurable en mi la creencia maravellosa de la teva divinitat. I jo t'he donat l'adeu, tímida i descoratjosament... i ls meus ulls t'hant contemplat encara un'altre vegada, sota d'un sol mort, entre una boira tebia, perdut enllá, arrastrant-he, vagabond, fent-he camí entre siluetes de fábriques, grinyols de grues i ponts de línies fèrrees.....

ORACLE

Sense saber com, em perdí per un bosc selvatge, que a primer cop d'ull semblava verge. S'hauria dit que mai petjades humanes hi havien arribat, més prompte aquest convenciment es va desvaneixe en la meva ànima, que en lo més frondós del bosc hi vegí una esfínx que clarament s'endevinava era milenaria. Si hi va neixer per encant màgic, si li portaren els homes, és cosa que no podia saber-ho, més certíssim estava jo de que aquell bosc feia centuries qu'era abandonat al oblit dels homes.

L'esfínx estava mitj destroçada, que l temps tot ho enderroca, més conservava enterament el rostre, ple d'una serenitat i d'una magestat orientals. Jo no duptí de que era un oracle, tal era la seva expressió pensativa, asserenada, qu'escoltava am passibilitat felíç el mormoll de la font qu'als seus peus cantava i rebia dol-

çament l'ombra protectiva dels arbres ròn-
naires.

Jo vaig flectar-me de genolls davant l'esfinx
aquella, instintivament, i vaig demanar-li quin
era el meu destí sobre la terra, tot besant el
seu pedestal coronat de molça.

Ella no va contestar-me. An el silenci aquell
respongui jo amb un altre prec, tornant a be-
sar la pedra i sense moure-m d'agenollat. Al
veure que tampoc contestava arrenquí en un
grand plor que refrescà les herbes i la molça i
feu tremolar els arbres. Llavors l'esfinx va fer
amb el rostre un moviment dolcíssim.

Is descapdellà de la seva boca pètreia aquei-
xa petita oració: «La teva vida serà feliç, cu-
rulla de benhaurances. Els teus dies, en la te-
rra, florirant les més belles dolçors que poden
assolir els homes.»

Quan vaig oir ventura tanta jo creguí
qu'era un engany; més de sopte, al florir en el
meu rostre l'expressió més grand de la felici-
tat, l'esfinx em mirà ferotgement. I a la mira-
da aquella tremí més que les fulles dels arbres
al pas de la tardor.

I va dir-me: «No més, en la teva vida s'hi

amagarà un grand secret, un secret horrible,
envolcallat de sanc, que'l sér que més estima-
ràs t'ha de donar una ferida mortal.»

Allavors volguí creure-la menys; tant im-
possibles em semblaven les derrerres com les
primeres paraules. I, dret, mirant implacable-
ment l'esfinx, sense dir-li un mot més, ja me n
anava, quand em sorprenguí de que la meva
estimada estava allí mateix, escoltant l'esfinx,
i rient-se de les seves sentencies.

Em mirá—temptadorament—i m preguntá
quina era aquella follia meva.

—Si sóc foll,—contestí-li—ho seré sols pel
teu amor.

I vaig abandonar-me als seus dolços braços
per poguer oblidar les paraules de l'esfinx mi-
lenaria.

Cantava el bosc la seva cançó perenne. I la
rhygida faç del oracle era plena d'ombres i de
molça.

Nosaltres ens allunyàrem bosc endins, mys-
teriosament, impresionats no més per les nos-
tres caricies intenses.

Després del bes suprèm, al reposar de l'a-
braçada joiosament passional, ella es quedà en

el bosc, amb el somriure als llavis, amb el sòn als ulls i la quietut en l'ànima i en el cor.

Més jo, vaig sagellar la terra am la meva sanc, que en el mitj del meu pit hi havia una ferida horrible. I aquesta ferida, que sagna encara, ningú l'ha pogut cloure ni podrà cloure-la mai.

CAP-BRÉU

<i>Jordi Fox.</i>	5
<i>El cego.</i>	15
<i>Una missa.</i>	19
<i>Jo sé una cançó....</i>	25
<i>Metoposcopia.</i>	29
<i>El conte d'una bruixa.</i>	37
<i>La Venus tísica.</i>	45
<i>El desencantament del Rhin.</i>	51
<i>Oracle.</i>	57

OBRES D'ALPHONS MASERAS

Publicades:

Tres balades (agotada).

Escull.

A punt de publicar-se:

Don Joan, de Molière, traducció am col·laboració de P. Prat Jaballí.

En preparació:

Amor de filla, drama traduït del portugués.

Errades orthographiques (1)

PLANA	RATLLA	HI HA	HI HA D'HAYER
19	8	rhigidament	rigidament
22	25	mytra	mitra
23	16	mytrat	mitrat
24	2	rhyte	rite
24	9	sarcofacs	sarcophacs
29	13	synistre	sinistre
47	2	Bachus	Bacchus
50	2	rhyberes	riberes
52	5	cripta	cripta
52	5	nimphes	nympbes
57	11	nimphes	nympbes
	6 i 13	esfinx	esphinx

(1) Sentim moltíssim que per mala aplicació de l'orthografia etimològica hagin aparegut, tant en aqueix volum com en els anteriors, algunes faltes. Procurarem que no succeeixi en els següents. - (N. DELS E.)